

GEOLOGIJA

GEOLOGICAL
TRANSACTIONS
AND REPORTS

RAZPRAVE IN POROČILA

Ljubljana • 1985/86 • 28/29. knjiga • Volume 28/29

Akademiku prof. dr. Ivanu Rakovcu in memoriam

Slovenska geološka znanost je bila po drugi svetovni vojni tesno povezana z imenom prof. Rakovca. Bil je učitelj in mentor dolgi vrsti povojnih geologov. Vse do svoje smrti 3. 8. 1985 je živo in z zanimanjem spremljal njihovo delo, najprej študentov, pozneje na njihovih delovnih mestih ob reševanju najrazličnejših nalog, pri njihovi strokovni rasti in izpopolnjevanju. Akademik Rakovec je bil rojen v Ljubljani 8. septembra 1899, torej tik ob koncu preteklega stoletja, v času, ko je tudi Slovenija bila že dobro znana v geološki strokovni literaturi, ko so bile že tiskane prve geološke karte našega ozemlja in ko so bile že napisane prve paleontološke razprave o fosilnih ostankih iz naših krajev. Vendar so vse to v pretežni meri izdelali in napisali tuji geologi.

Prof. Rakovec je študiral na takrat še mladi Filozofski fakulteti v Ljubljani geologijo, naravoslovje, pred-

vsem pa geomorfologijo in paleontologijo. Po diplomu je bil od leta 1926 asistent na Geografskem inštitutu ljubljanske univerze, leta 1932 honorarni predavatelj, leta 1933 pa docent za geologijo in paleontologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Za doktorja naravoslovja je bil promoviran leta 1936 in se nato še izpopolnjeval na univerzah v Freiburgu in v Münchnu. Leta 1939 je postal izredni, leta 1946 pa redni profesor. V razmeroma kratkem času je po drugi vojni vzgojil skupino prvih slovenskih geologov, ki so bili sposobni nadaljevati delo, ki so ga začeli na slovenskem ozemlju ob koncu preteklega in v začetku tega stoletja tuji strokovnjaki.

V letih 1952–53 je bil prof. Rakovec dekan Prirodoslovno-matematične fakultete, skoraj 40 let pa je bil predstojnik katedre za paleontologijo geološkega oddelka na univerzi.

Na tedaj že znanega znanstvenika je postala pozorna kmalu tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti in leta 1946 je postal njen dopisni, leta 1949 pa redni član. Tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede je bil od leta 1966 do 1975, tajnik razreda za naravoslovne vede pa od 1975 do 1982

in kot tak je bil v tem času tudi član predsedstva SAZU. Na akademiji je opravljal še druge funkcije: bil je upravnik Inštituta za paleontologijo, do leta 1974 pa predsednik Medakademijskega odbora za favno in floro Jugoslavije. Poleg tega je bil tudi dopisni član SANU in JAZU, častni član Slovenskega geološkega društva in Geografskega društva Slovenije, dopisni član Avstrijskega geološkega društva in Mednarodnega paleontološkega društva.

Akademik Rakovec je nadaljeval delo, ki so ga pričeli na Slovenskem že avstrijski geologi, tektoniki in geomorfologi, deloma pa je zaoral — posebno kar zadeva fosilne sesalce — nove brazde v naši paleontološki literaturi. V začetku svojega delovanja se je ukvarjal z morfogenezo tal s posebnim ozirom na tektonska in neotektonska dogajanja, pozneje je napisal vrsto stratigrafskih razprav. Zlasti se je posvetil študiju pleistocena z glaciološkega vidika. Preučeval je sledove vulkanizma in paleogeografske razmere. V znanstvenem svetu — doma in na tujem — je užival velik ugled kot poznavalec fosilnih sesalcev. Napisal je vrsto razprav od nosorogovih ostankov iz Dolarjeve jame pri Logatcu do študij o mastodontih, dinoterijih, pleistocenskih svizcih, povodnem konju iz Pivške kotline, pleistocenske favne iz jame Risovače pri Arandjelovcu itd. Na podlagi svojih raziskav je razporedil fosilno sesalsko favno, najdeno na slovenskem ozemlju, po stratigrafskih horizontih.

Poleg znanstvenih razprav ni zanemarjal popularizacije geološke vede in je napisal številne poljudnoznanstvene članke zlasti v revijo *Proteus*, pa tudi v druge revije in časopise. V Zborniku, posvečenem njegovemu spominu, ki je izšel pri SAZU že po njegovi smrti leta 1986, je objavljena njegova celotna bibliografija od znanstvenih, strokovnih, poljudnoznanstvenih člankov do ocen in poročil, uredniškega dela in prispevkov za Slovenski biografski leksikon od leta 1927 do 1983. Ves njegov opus obsega 210 tiskanih enot.

Akademik Rakovec je bil tudi tesno povezan z ustanavljanjem in razvojem Geološkega zavoda v Ljubljani, kjer so pozneje delali njegovi učenci. Bil je med pobudniki za organiziranje Geološkega zavoda, ki ga je ustanovila vlada LR Slovenije leta 1946 kot samostojno ustanovo pri takratnem ministrstvu za industrijo in rudarstvo. Na Geološkem zavodu Ljubljana je bilo v letu 1985 zaposleno 25 profesorjevih učencev, ki so reševali najrazličnejše naloge od regionalnih in hidrogeoloških do sledenja mineralnih surovin. Značilno za akademika in profesorja Rakovca je bilo, da se je vse svoje življenje, prav do smrti zanimal za delo svojih učencev, jim svetoval in se veselil njihovih uspehov. Številni »njegovi geologi« so pozneje dosegli naziv doktorja, oziroma magistra geoloških znanosti.

V znak priznanja za svoje delo je dobil Kidričevo nagrado (1957), častno diplomu Zveze geoloških društev SFRJ (1974), Red dela z zlatim vencem II. (1949), Red zaslug za narod s srebrnimi žarki (1970) in Red bratstva in enotnosti z zlatim vencem (1976).

V zadnjih letih življenja je veljala še posebna skrb akademika Rakovca razvoju paleontologije pri nas ter Inštitutu za paleontologijo ZRC SAZU, ki je po njegovi smrti tudi prevzel njegovo ime. Prof. Rakovec nam bo ostal v spominu kot veder, duhovit sogovornik z visoko delovno disciplino in neomajnim optimizmom v razvoj naše geološke vede.

Mario Pleničar